Høringssvar fra Norsk Kennel Klub (NKK)

Forslag til forskrift om tilfluktssteder

Justis- og beredskapsdepartementets ref.: 26/1735

Norsk Kennel Klub (NKK) takker for muligheten til å gi innspill til forslag til ny forskrift til lov 25. juni 2010 nr. 45 om sivil beskyttelse og beredskap (sivilbeskyttelsesloven), som regulerer tilfluktssteder.

NKK representerer over 90 000 medlemmer og mer enn 600 tilknyttede klubber og avdelinger over hele landet. Ifølge Statistisk sentralbyrå og estimater av DyreID finnes hund i en betydelig andel av norske husholdninger (ca. 600 000), og hunder inngår som familiedyr, assistansehunder, tjenestehunder og beredskapsressurser i lokalsamfunn over hele landet.

NKK støtter regjeringens mål om å styrke sivilbefolkningens beskyttelse ved krigshandlinger og styrke samfunnets samlede motstandskraft. Vi mener samtidig at forskriften kan styrkes gjennom tydeligere omtale av familiedyr, bedre integrering av dyrehold i kommunenes planlegging og en bredere anerkjennelse av hundenes rolle som en del av samfunnets samlede beredskapsressurser.

1. Familiedyr må inngå i beredskapsplanleggingen

Forskriftsforslaget omtaler ikke hvordan hunder og andre familiedyr skal håndteres ved bruk av tilfluktsrom og dekningsrom. Dette mener NKK er en vesentlig svakhet når vi vet at nær 600 000 husstander har hund i huset.

Mange mennesker har et betydelig omsorgsansvar for dyr. Dersom planverket ikke omtaler hvordan disse situasjonene skal håndteres, risikerer man å skape usikkerhet, redusert etterlevelse av myndighetenes instrukser og situasjoner der dyreeiere må ta vanskelige valg uten støtte fra etablerte beredskapsordninger.

Vi vil også peke på at høringsnotatets kapittel 4, som gjennomgår reguleringen i Sverige, Finland og Danmark, ikke omtaler håndtering av familiedyr i noen av de tre landene. Dette bekrefter etter NKKs vurdering at spørsmålet om familiedyr er reelt underbelyst i det nordiske reguleringslandskapet for sivilbeskyttelse, og ikke bare en norsk problemstilling som kan avvente senere faser av regelverksarbeidet.

NKK anbefaler derfor at:

- håndtering av familiedyr omtales i forskriften eller tilhørende nasjonale veiledere
- kommunene gis tydelige føringer for planlegging knyttet til familiedyr
- befolkningen gis ensartet informasjon om ansvar og praktiske løsninger ved kriser og krig

2. Kommunenes ROS-analyser må omfatte familiedyr

Forskriftsforslagets § 5 pålegger utsatte kommuner å gjennomføre en samlet vurdering av eksisterende tilfluktsrom og utarbeide planer for beskyttelse av befolkningen i tilfluktssteder. Ifølge høringsnotatets punkt 5.5 forutsettes det at kommunen involverer relevante aktører – blant annet Statsforvalteren, Sivilforsvaret og militære myndigheter – på bredt grunnlag i dette arbeidet.

NKK mener at familiedyr og dyrehold må inngå som en naturlig del av dette arbeidet, og at hundeklubber og andre hundefaglige miljøer bør regnes som relevante aktører etter samme prinsipp.

Vi foreslår følgende tillegg til § 5:

«*Kommunens vurderinger skal også omfatte konsekvenser for personer med omsorgsansvar for familiedyr, herunder behov for informasjon, evakueringsløsninger, midlertidig oppstalling og andre tiltak som kan redusere risiko for dyrevelferdsmessige konsekvenser og bidra til etterlevelse av beredskapstiltak*.»

ROS-analysene bør minimum omfatte:

- antall husholdninger med familiedyr
- utfordringer knyttet til evakuering av dyr
- behov for midlertidige oppstallingsløsninger
- veterinærberedskap
- transport- og logistikkløsninger
- informasjonstiltak rettet mot dyreeiere
- samarbeid med frivillige organisasjoner og lokale hundeklubber

Departementet ber i høringsnotatets punkt 5.5 særskilt om høringsinstansenes syn på hensiktsmessig regulering av tidsfrister for kommunenes arbeid med vurdering og plan. NKK mener at dersom det fastsettes en frist for kommunenes første vurdering og plan, bør denne fristen omfatte familiedyr fra første utarbeidelse, slik at hensynet til dyr ikke må tilføyes i en senere revisjon av planverket.

3. Hunder som samfunnsberedskapsressurs

Norsk Kennel Klub ønsker særlig å fremheve at hunder ikke bare er familiedyr, men også viktige samfunnsressurser innen beredskap, redning og samfunnssikkerhet.

I Norge finnes det et omfattende frivillig og offentlig beredskapsmiljø som benytter hunder i søk etter savnede personer, redningsarbeid, lavineredning, ettersøk av skadet vilt og andre samfunnsnyttige oppgaver. Disse ressursene bygger på høy kompetanse, betydelig frivillig innsats og et tett samarbeid mellom offentlige myndigheter og frivillige organisasjoner.

NKK mener derfor at forskriften og tilhørende veiledningsmateriale bør anerkjenne hundefaglige miljøer som en del av samfunnets samlede beredskap.

Kommunenes ROS-analyser og beredskapsplaner bør omfatte kartlegging av:

- godkjente søk- og redningshunder
- redningshundmiljøer og frivillige organisasjoner som arbeider med redningshunder
- godkjente ettersøksekvipasjer
- lavinehunder
- tjeneste- og assistansehunder
- veterinærfaglige ressurser
- lokale hundeklubber og andre relevante hundemiljøer

NKK mener ikke at dette skal gi særrettigheter i beredskapssituasjoner. Formålet er å sikre at kommunene har oversikt over kompetanse, ressurser og frivillige nettverk som kan bidra i planlegging, forebygging og håndtering av kriser.

Høringsnotatets punkt 5.5 legger til grunn at kommunen, under arbeidet med ROS-analysen og tilhørende planverk, på bredt grunnlag bør invitere aktører med relevans for samfunnssikkerheten. NKK mener at hundefaglige miljøer, inkludert hundeklubber, redningshundmiljøer og ettersøksekvipasjer, naturlig bør inngå i denne kategorien.

Forslag til tillegg i veiledningsmateriale:

Kommunen bør som del av sine risiko- og sårbarhetsanalyser identifisere relevante dyrebaserte beredskapsressurser og frivillige kompetansemiljøer. Dette kan omfatte redningshundekvipasjer, godkjente ettersøksekvipasjer, assistansehunder, veterinærressurser og lokale hundeklubber. Kommunen bør vurdere hvordan slike ressurser kan understøtte kommunens samlede beredskap ved kriser, naturhendelser og væpnede konflikter.

4. Differensierte løsninger for dekningsrom

Forskriftsforslagets § 2 etablerer dekningsrom som en egen underkategori av tilfluktsrom, som kan etableres ved utpeking av eksisterende bygg og anlegg, blant annet kjellere, parkeringsanlegg og tunneler.

NKK har forståelse for at det av hensyn til kapasitet, hygiene og sikkerhet kan være utfordrende å åpne alle typer tilfluktsrom for dyr.

Samtidig mener vi at etableringen av dekningsrom gir mulighet for mer fleksible løsninger.

NKK anbefaler derfor at kommunene som del av sitt planarbeid vurderer:

- egne soner for personer med familiedyr der dette er praktisk mulig

- alternative beskyttelsesløsninger for dyreeiere
- lokale avtaler om midlertidig oppstalling
- informasjon om hvilke beskyttelsessteder som eventuelt kan benyttes sammen med dyr

5. Førerhunder og assistansehunder

Høringsnotatets punkt 5.5 fremhever at kommunens vurderinger «særlig» må ta hensyn til beskyttelsesbehovet for sårbare grupper som etter folkeretten har krav på særlig beskyttelse, herunder «barn, syke- og pleietrengende og personer med funksjonsnedsettelser».

NKK mener at personer som er avhengige av førerhund eller annen godkjent assistansehund, faller naturlig innenfor denne allerede definerte gruppen, og at dette bør presiseres i forskriften eller tilhørende veiledning. Vi ber om at det fremgår uttrykkelig at slike personer skal sikres nødvendig beskyttelse sammen med hunden.

Tydelige nasjonale føringer vil bidra til likebehandling og redusere risikoen for usikkerhet i en beredskapssituasjon.

6. Informasjon til befolkningen

Forskriften legger opp til at det skal være offentlig tilgjengelig informasjon om tilfluktsrom og dekningsrom. NKK anbefaler at informasjonen også omfatter:

- regler for familiedyr
- regler for assistansehunder
- informasjon om alternative løsninger når dyr ikke kan tas med
- råd om beredskapsutstyr for dyr
- kontaktpunkter for spørsmål knyttet til dyr ved evakuering eller krise

Oppsummering

Norsk Kennel Klub støtter hovedformålet med forskriften og behovet for et styrket vern av sivilbefolkningen.

Vi anbefaler samtidig at:

- Familiedyr omtales uttrykkelig i forskriften eller tilhørende veileder.
- Kommunenes ROS-analyser og tiltaksplaner etter § 5 skal omfatte familiedyr og dyreeiere, fra første frist for planarbeidet.

- Kommunene gis tydelige føringer om samarbeid med hundeklubber, veterinærer og andre relevante frivillige aktører.
- Hunder anerkjennes som en del av samfunnets samlede beredskapsressurser, inkludert redningshunder, ettersøkshunder, tjenestehunder og assistansehunder.
- Adgangen for førerhunder og assistansehunder tydeliggjøres, forankret i høringsnotatets punkt 5.5 om sårbare grupper.
- Det utvikles enhetlig nasjonal informasjon om håndtering av dyr ved kriser og krig.

NKK mener disse tiltakene vil bidra til mer realistiske, helhetlige og gjennomførbare beredskapsløsninger, samtidig som de styrker både samfunnssikkerheten, frivillighetens rolle og befolkningens tillit til beredskapssystemet.